

jaar	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	TOTAAL
km.	538	490½	596	353	360	56	98½	111	506½	430½	815½	1195½	1786	7.337
JvGent	18	29	11	7	16	5	6	2	15	24	28	43	51	255
p/km	.03	.06	.02	.02	.04	.09	.06	.02	.03	.06	.03	.04	.03	0.03

Tabel 1. Vondsten aan Jan van Genten (*Sula bassana*) aan de Nederlandse kust, 1969 t/m (augustus) 1981.

Inleiding

De zeevogels mogen zich de laatste jaren verheugen op een toenemende belangstelling. Naast de activiteiten van de Club van Zeetrekwaarnemers, voornamelijk bestaande uit het noteren en interpreteren van trekgegevens, ziet men ook een toenemende belangstelling voor het stookolieprobleem. Het aantal getelde kilometers strand per jaar vertoont nog steeds een stijgende lijn (zie tabel 1) en ook is er meer onderzoek verricht naar doodsoorzaak, geslacht en herkomst van enige soorten.

Over de Jan van Gent als stookolieslachtoffer langs onze kust is nog vrij weinig bekend. De Jan van Gent wordt gedurende het gehele jaar voor onze kust waargenomen en ook de vondsten zijn over het gehele jaar verspreid. Om enige correlatie te kunnen ontdekken zijn de aanwezige gegevens eens op een rijtje gezet.

Methode

Om enig verband te kunnen ontdekken tussen het aantal vondsten, de vindplaats en de tijd zijn de tellingen gerangschikt naar deelgebied en naar maand (zie tabel 2). Daarnaast is nog gekeken naar de verhouding adult: onvolwassen per maand, en het aantal bevuilde dieren. Helaas waren deze gegevens niet altijd bij de vondsten vermeld.

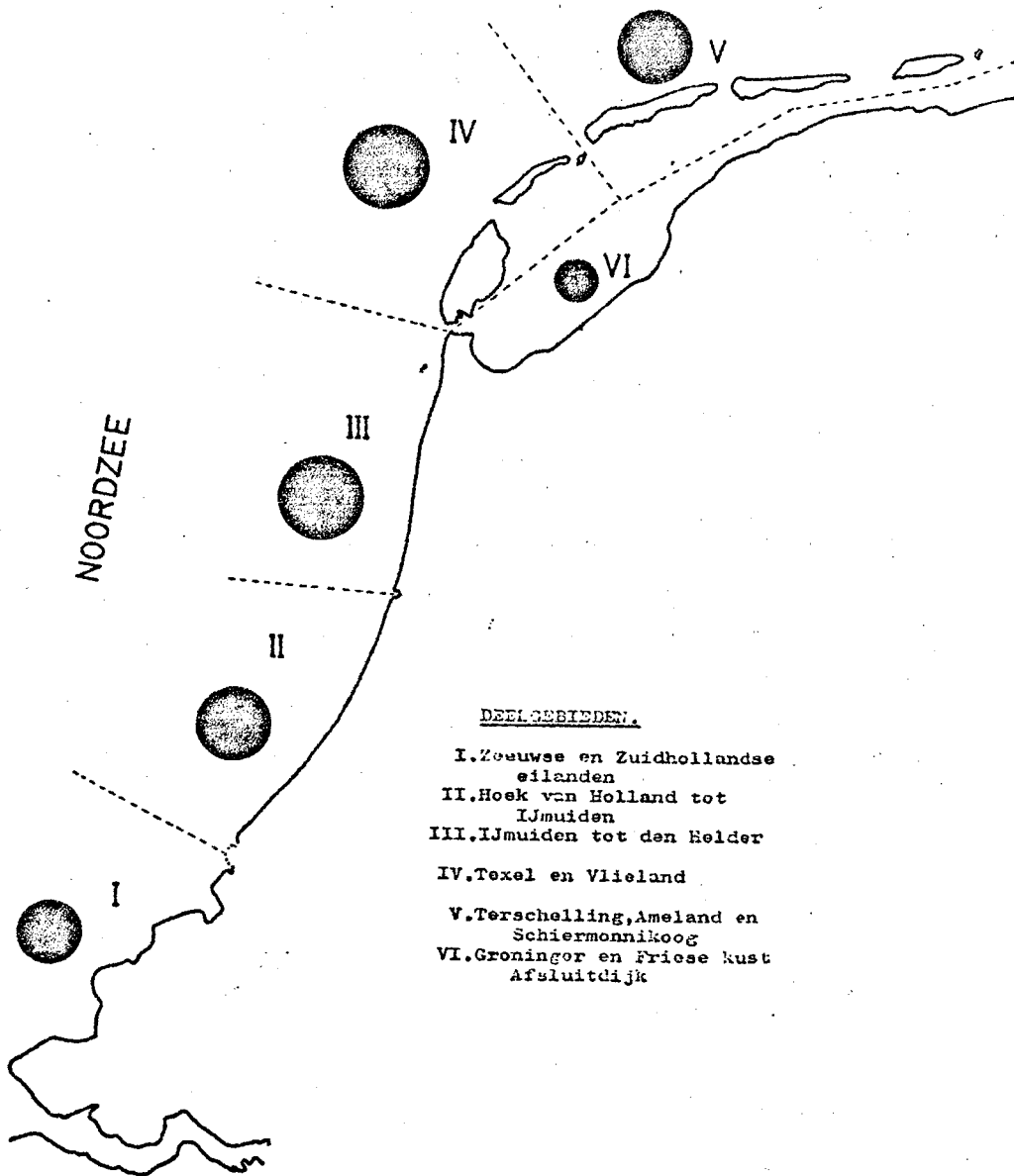
Bij de eerste twee onderdelen werd het aantal gevonden exemplaren per getelde kilometer uitgerekend omdat men dan de aantallen kan vergelijken. Om wat meer te weten te komen over het voorkomen voor onze kust en de verhouding adult: onvolwassen werd literatuur van de Club van Zeetrekwaarnemers (C.v.Z) geraadpleegd. Tevens werd over de doodsoorzaken wat meer informatie verzameld (Van Franeker in Van de Ende 1981, Parslow & Jefferies 1977).

	I	II	III	IV	V	VI	nationaal	totaal	p/km
jan.	6	11	21	-	3	1	-	43	.046
febr.	2	11	11	6	3	4	28	67	.029
mrt.	7	3	14	7	5	6	-	42	.037
april	2	1	2	1	7	4	-	17	.039
mei	-	-	1	7	-	-	-	8	.034
juni	-	-	-	2	1	-	-	3	.017
juli	-	1	1	4	4	-	-	10	.032
aug.	-	1	-	7	2	-	-	10	.097
sept.	3	4	4	-	1	-	-	12	.073
okt.	1	2	10	3	-	-	-	16	.060
nov.	-	1	7	2	-	2	-	12	.021
dec.	-	2	12	3	1	-	-	18	.027
totaal	21	37	83	42	27	17	28	255	.035
p/km	.032	.034	.041	.044	.034	.019	.030	.035	

tabel 2. Vondsten van Jan van Genten (Sbassana) per kilometer per maand per kilometer per deelgebied van 1969-1981 (aug).

Tellingen

Ik had de beschikking over gegevens van 1969 tot en met augustus 1981 (telling 271). Zoals uit tabel 1 blijkt is het aantal getelde kilometers niet evenredig over de jaren verdeeld, de laatste jaren, met name 1981, steekt erg gunstig af. Behalve een onevenredige verdeling per jaar is er ook een onevenredige verdeling per deelgebied en per kalendermaand. Sinds 1969 is 2021 van de in totaal 7337 getelde kilometers in deelgebied III (Noord-Holland van IJmuiden tot Den Helder) geteld terwijl deelgebied V (de drie oostelijke waddeneilanden) en deelgebied VI (de Noordhollandse-, Friese- en Groningse waddenkust) sterk onderteld zijn. Bij de verdeling per maand is vooral in februari en in mindere mate in december, januari en maart veel geteld. Om deze onevenredige verdelingen op te heffen zijn de aantallen per getelde kilometer uitgerekend.

NEDERLANDSE KUST

fig. 1. Verdeling van de gevonden Jan van Genten (*Sula bassana*) over de Nederlandse kust, 1969 t/m aug. 1981.